

ASCOLTA

40. årgang · Nr. 2
Oktober 2021

Nekrolog Graham Vick

Historien om Den glade enke

Grydeklar til Komische:

Inkognito Royal

Royal

Indhold

- 1 Forsiden:**
Signe Brun Bugge (Kammerpige), Susanne Elmark (Dronning Lovisa) og Andreas Daum (Kong Frederik 8.) i *Inkognito Royal* på DJO. Foto: Anders Bach for Den Jyske Opera
- 3 Leder**
Nej tak til mere disruption
- 4 Nordic Song Festival breder ud**
- 6 Operaentreprenør rykker til Holstebro**
- 8 Antikrist får endelig premiere i Berlin**
- 10 Det er ikke musik det her!**
- Historien om Lehárs *Den glade enke*
- 20 Anmeldelser**
  - *Pagliacci* på Samsø
  - *Butterfly* i Svendborg
  - *Falstaff* i Esbjerg
- 30 Vistisens afskedsforestilling**
- 31 Operakalenderen**
- 34 Anmeldelser**
  - *Begærets mysterier* i København
  - *Inkognito Royal* i Aarhus
  - *Rigoletto* i Hedeland
- 49 Prispinder deltager i Operalia**
- 50 Portræt: Gustav Johansson**
- 54 Mærkedage**
- 56 Rettelser**
- 57 Nekrolog Graham Vick**
- Mig og Britten, Vick og verden
- 61 OV-Lokalt**
- 59 Medlemstilbud**
Samtalebog med Tina Kiberg
- 63 OV's bestyrelse mm.**

Medlemsblad for foreningen
OPERAENS VENNER
Udgiver: Operaens Venner
www.operaensvenner.dk
ISSN 0900-6354

Redaktionsgruppe:
Kim Reich (KR)
mail@kimreich.com Tlf.: 5050 2016
Ansv. redaktør

Henrik Marcussen (HM)
henrikmarcussen@outlook.com
Tlf.: 4142 2684

Anne Holm (AH)
enna.mloh@gmail.com Tlf.: 2682 1911

Kirsten Neel Harry (KNH)
knh@xtrahand.dk Tlf.: 2165 3499

Pia Fossheim (PF),
billedredaktør, dtp, annoncer
fossheim@webspeed.dk Tlf.: 2287 8044

Bestyrelse, udvalg
og lokal-afdelinger: Se side 63

Tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

Distribution: PostNord

Reklamationer over leveringen
rettes til kasserer Hanne Brenøe
hanne@brenoe.dk Tlf.: 3810 0797

Et Abonnement på ASCOLTA er samtidig et
medlemskab af Foreningen Operaens
Venner. Årskontingentet er 400 kr. og 450 kr.
for to samboende. Pensionister over 65 år
betaler 250 kr., samboende 330 kr.

Næste nummer udkommer 1. december 2021
Redaktionel deadline 1. november 2021
Annonce-deadline: 7. november 2021

Fotos i Ascolta er så vidt muligt clearet med rettighedshavere. Skulle nogle være overset, er det sket utilsigtet, og retmæssige krav vil ved henvendelse til redaktionen blive honoreret, som var retten indhentet i forvejen.

Nej tak til mere disruption

Af Kim Reich

Corona har været hård ved kulturlivet og der er lang vej tilbage, men der er nu så meget gang i operabranchen over hele landet, at vi her på Ascoltas redaktion slet ikke kan følge med. Vi kan simpelthen ikke dække det hele og har desværre heller ikke plads til alt i bladet, når vi har været på besøg. Til gengæld finder du alle anmeldelser på www.operaensvenner.dk.

Men det er jo en fantastisk udfordring, at vi nu bliver løbet over ende af alt det, der sker. Foretagssomheden er overvældende og vi publikummer har det som køer, der endelig kan komme på græs efter en lang, mørk tid i stalden.

Vi lytter også til de kritiske røster, der er om landets kulturpolitik eller mangel på samme, og at det åbenbart er regeringens skyld det hele. Her glemmer i hvert fald de politikere i oppositionen, der nu peger fingre, at den forrige (borgerlige) regering bla. indførte det omprioriteringsbidrag,

der betød et fast årligt sparekrav på to procent i fire år. Oveni foreslog eksempelvis Dansk Folkeparti i 2017, at DR Symfoniorkesteret skulle overføres til DKT som Det Kongelige Symfoniorkester og at Det Kongelige Kapel skulle overtage Copenhagen Phils aktiviteter.

En så eklatant mangel på forståelse for de forskellige kulturinstitutioners historie, deres virke i dag og placering i fællesskabet, gik heldigvis bort sammen med den massive sparerunde, men på mig virker det absurd at man fra dele af det politiske miljø, der i sin tid gik til valg på disruption også af kulturlivet, nu bebrejder modparten, at bearnaisen skiller.

Lige om lidt er der kommunalvalg og her må vi bare glæde os over, at mange kommuner er nået langt. Der er teatre, projekter og kulturhuse, som ikke lige vælter, når vinden skifter retning, men de er udsatte, som nedlæggelsen af Egnsteater Undergrunden er et eksempel på. Furesø Kommune, der slæber rundt på gammel gæld

fra Farum, valgte at trække stikket. Det betød at man samtidig mistede statstilskuddet, som følger med egnsteaterordningen. Med egnsteatret var man ellers i selskab med en mangfoldighed af kulturinstitutioner - herunder Opera Hedeland, Operaen i Midten og Den Ny Opera i Esbjerg. I Aalborg Kommune er kulturlivet en strategisk satsning, der har betydet at politikområdet fylder mest i folks bevidsthed, når de skal fortælle, hvad der er bedst ved at bo i kommunen. Vi lover at følge Aalborg Operafestival lidt nærmere i fremtiden, hvis I på de kanter vil lade et ord falde om medlemskab af foreningen Operaens Venner, som står bag Ascolta. Vores kommercielle konkurrent får nemlig støtte fra Statens Kunstfond. Det gør vi ikke, så kære operafan! Meld dig ind! Og skriv gerne til mig, hvis du føler dig klædt på til at anmelde en forestilling eller har en viden om opera, som du gerne vil formidle. Arbejdet er con amore og vi er som resten af branchen klar til at prøve nye talenter af. ■

Nordic Song Festival breddes ud

Af Kim Reich

Det bliver en fest, når mere end tyve unge, men allerede internationalt anerkendte sangere og pianister tager ud i landet for at give koncerter 15 forskellige steder med fem forskellige temaer.

Bag koncerterne står operasanger Gitta-Maria Sjöberg og programmet spænder vidt både hvad komponister og koncerttemaer angår.

Gitta-Maria Sjöberg sender nu sin "Nordic Song Festival" på Danmarksturné.

Foto: Søren Kaas Classon

De fem koncertserier har nordisk musik som fællesnævner og præsenteres med hjerteblood af Gitta-Maria Sjöberg, der de sidste syv somre har fejret og fornyet den nordiske musiktradition ved årlige festivaler i Sverige.

"I denne sæson tager vi også Nordic Song Festival ud i hele Danmark. Vi kalder det et koncerteksperimentarium, for det er første gang festivalen således mangedobler sig selv, og endda med flere forskellige koncertserier. De har alle til formål at undersøge nye muligheder for at levedegøre genren og traditionerne og ikke mindst at gøre rigdommen af nordisk musik tilgængelig for alle", siger Gitta-Maria Sjöberg. På scenen møder vi en perlerække af unge skandinaviske kunstnere med sange og klaversoloer fra mange hjørner af den skandinaviske komposition - fra Sibelius, Rued Langgaard, Heise, Grieg til Matti Borg og Anna-Lena Laurin m.fl.

Tidssvarende og levende

Der bliver langt fra tale om en traditionel og forudsigelig koncertform, for dramaturg og instruktør Mette

Borg har sammen med kunsterne udviklet kreative og levende events med scenografiske virkemidler – igen for at understrege, at selv om den nordiske musik har lange rødder, er den på ingen måde stivnet i fortiden, men kan justeres og udvikles, så vi inspireres af den også i dag. Skønt koncerterne er legende og uhøjtidelige, bliver der aldrig gået på kompromis med niveauet, og de unge kunstnere er, ifølge Mette Borg, eminente til at engagere publikum med deres energi og udstråling.

Tilbage til Naturen, Eventyrligheder, Digtergenier og Carl Nielsen er temaerne for de fire koncertserier, der venter forude. De finder sted i november 2021 og siden januar - som alternative nytårskoncerter - samt marts og maj måned i 2022. Når naturen og kunsten mødes, frigøres der helt nye bevidsthedslag, og koncerten håber at inspirere til en fordybende naturforståelse. Det er temaet for "Tilbage i naturen", hvor Josefine Andersson, mezzo, Martin Hatlo, basbaryton og Christian Sereno Dalsgård på klaver medvirker. De kan opleves den 3/11 i Birkende Kirke, den 5/11 i Rindum

---

Kirke, den 6/11 i Vestervig Kirke og den 7/11 i Gustafs-kyrkan i København.

"Eventyrligheder" er et kriblende, krablende møde med de nordiske skoves nisser, hekse og væsner. Her lægges fornuften til side til fordel for eventyr og "fantasiens vidunderlige blomst", som H.C. Andersen skrev det. Her medvirker sopranen Viktoria Karlsson og Magnus Lindegård, baryton, mens det ved redaktionens slutning ikke var helt på plads hvem der akkompagnerer.

Disse koncerter er den 12/1 2022 i Sennels kirke, den 13/1 i Ringkøbing Kirke og den 17/1 i Annekset, Kerteminde.

En aften med- og om Carl Nielsen er temaet for "Nielsen - og efter", hvor der er fokus på komponistens egne værker og dem han inspirerede krydret med foredrag, hvor vi får et kikk ind i Nielsen privatliv og livssyn.

Sopranerne Lisa S. Olsen og Julia Bielefeld medvirker sammen med barytonen Eric Schoeffler og Laurits Dragsted på klaver. Det er den 6/12 i Sorgenfri Kirke, den 17/3 2022 på Nicolai Scene i Kolding, den 18/3 Rindum Kirke og den 19/3 i

Josefine Andersson kan opleves på koncerterne i november.

Foto: Jenny Aurell

Toldkammeret i Helsingør. Endelig kommer tekstforfatterne frem i lyset – fra Juliane Preisler til Tove Ditlevsen, H.C. Andersen og Holger Drachmann - i "Nordiske digtergenier og musikken", hvor der bliver sunget og spillet ud fra forståelse af - og eksperimenter med tekstens betydning. Det er den 10/5 2022 i Thisted Kirke, den 12/5

i Ringkøbing Kirke, den 15/5 i Sundby Kirke samt endnu en koncert i maj på Johannes Larsen Museet i Kerteminde. Medvirkende er Viktoria Karlsson, sopran, Johan Olsson, tenor, Magnus Lindegård, baryton, og Karin Jakobsson på klaveret.

Se mere på: [Facebook.com/elsinoresongfactory](https://www.facebook.com/elsinoresongfactory) ■

Operaentreprenuer rykker til Holstebro

Af Kim Reich

Freja Friberg Lyme er trods sine kun 31 år veletableret i den mere progressive del af det kulturliv, der beskæftiger sig med opera. Hun er, hvad man vil betegne som en entrepreneur i branchen. Det har hun bevist som operainstruktør, men især som udvikler af nye projekter hvoraf det seneste, Operakompagniet Operativet sammen med sopranen Signe Sneh Durholm, i forsommeren 2021 bragede igennem Corona-mørket med Donizettis *Elskovsdrikken* på Copenhagen Distillery - hvor ellers?

Den 1. august 2021 er hun meget overraskende og så alligevel ikke tiltrådt som ny leder af Operaen i Midten, der er egnteater for Ikast-Brande, Herning, Holstebro og Struer kommuner. Hun efterfølger Flemming Vistisen, der har takket af efter 17 år i chefstolen, og med Freja Friberg Lyme er der garanti for at operakompagniet med base i Holstebro ikke kommer til hverken at tage en pause eller hvile på laurbærrene. Hun passer nemlig som fod i hose til egnteatrets primære

formål, som er at skabe musikdramatik på et højt kunstnerisk og kvalitativt niveau. Herudover har teatret fokus på at videreudvikle opera som kunstart og gøre genren tidssvarende i en eksperimenterende form med afsæt i et klassisk indhold.

Tidssvarende har hun været med flere projekter. Her kan nævnes Seymour Barabs *La Pizza con Funghi* i Folkehuset Absalon på Vesterbro i København, der under overskriften "Øl og Opera" blev opført i det gamle kirkerum.

"Det er Den Åbne Operas stifter Freja Friberg Lyme, som har instrueret forestillingen. Det er gjort med stor sans for at vise et moderne publikum, som ikke er vant til opera, at opera ikke bare er seriøst og kedeligt. Instruktoren balancerer fint mellem det lattervækkende og det udleverende i personerne. Der er ikke noget der kammer over", som Ascoltas anmelder Pia Fossheim noterede i anmeldelsen. Mange roser var der også til hendes opsætning af Amir Mahyar Tafreshipours kammeropera *The Doll Behind the Curtain*, der lige inden nedlukningen i

december 2020 nåede at blive vist en enkelt gang på Takkelloftet i København. "Lad os håbe at det lykkes at få opført dette betydelige værk og den fine tolkning af det, når landet igen lukker op. Forestillingen får fem store stjerner", som der stod i vores anmeldelse.

På blot otte år

For otte år siden vidste hun ikke ret meget om opera, men hun har en bachelor i religion, en master i tværkulturelle studier, en master i direktion fra Verona Accademia per l'Opera Italiana og en uddannelse i lederskab fra Den Danske Scenekunstscole med i bagagen. Af egne opsætninger kan udover førnævnte nævnes *Pagliacci* samt *Susanna og Figaros Bryllup*, mini *Carmen* på Hedeland (for børn) og *Mørkeblå Lil-lakvinder i villakvartererne* på Klang Festival. Hun har været instruktørassistent på talrige operaer på DKT, dramalærer sammesteds på børne-skuespilskolen og stået for stort set alt, hvad man kan stå for på en operascene inkl. scenografi og kostumer.

"Jeg kom oprindeligt til genren udefra og følte, at opera med alle sine dogmer

Freja Friberg Lyne er tiltrådt som ny leder af Operaen i Midten.

Foto: Bent Tilsted

og traditioner var svært at komme ind i. Men i virkeligheden har den en masse at tilbyde, som ikke kræver noget. Den bringer os tilbage til det følelsesmæssigt universelle, som ligger i os alle sammen. Derfor er opera hverken for eliten eller en særlig del af befolkningen. Det ser jeg frem til at kunne realisere gennem mere faste relationer end jeg før har været vant til at arbejde med”, siger Freja Friberg Lyne. Målet er fortsat at skabe musikforestillinger for alle, men også at videreudvikle Operaen i Midten ved blandt andet at udnytte synergien mellem de fire midt-vestjyske kommuner

og et lydhørt erhvervsliv. Dertil kommer samarbejdet med andre institutioner i området og mon ikke også fortsat med eksempelvis DJM i Aarhus. Hun har en vision og en intention om at udfordre operagenren og gøre dens miljø større og bredere. Og dermed følge i det spor, som den afgangende operachef har lagt. ”Gennem min opvækst lå det ikke i kortene, at jeg skulle beskæftige sig med opera. Jeg kommer ikke fra et musikalsk eller teatermæssigt miljø, men mens jeg læste kandidat på universitetet i København, fik jeg studiejob som statist på Operaen på Holmen. Og da blev jeg fuldstændigt

forelsket i den verden”, siger Freja Friberg Lyne. I 2020 modtog hun karriereudviklingslegatet Den Unge Kunstneriske Elite fra Statens Kunstfond, som sponsorerer mentorforløb og rejser til at udvikle faglighed og netværk. Den rejse fortsætter lige om lidt i og omkring Holstebro, og den københavnsk fødte og opvoksede Freja er ikke mærkbart nervøs for kulturskiftet. ”Nej, tværtimod. Jeg glæder mig til at rykke til Holstebroområdet og kombinere den viden og erfaring, jeg har fra mit arbejde med at gøre opera mere tilgængelig, med de kræfter og de erfaringer, der er i Jylland”, siger hun. ■

Antikrist får endelig premiere i Berlin

Antikrist omtales i Bibelen som en særlig fjende af Gud, som skal fremstå i den sidste tid inden Jesus kommer igen for at dømme verden og genoprette den gode verden. Om Rued Langgaards eneste opera *Antikrist* skriver musikforskeren Bendt Viinholt Nielsen på www.langgaard.dk, at værket er "stemningsfantasi over vor tid", som udleverer moderne livsstil og mentalitet, og advarer mod omsiggribende selvtilstrækkelighed og materialisme på bekostning af tilværelsens åndelige værdier. Operaens budskab er, at samfund og kultur er ved at grave sin egen grav, men at det enkelte menneske kan finde håb ved at erkende tingenes tilstand og åbne sig mod det guddommelige.

Søndag den 30. januar 2022 har Antikrist efter flere tilløb på grund af Covid-19 endelig premiere på Deutsche Oper i Berlin. Rued Langgaard komponerede og bearbejdede værket over flere perioder i 1920'erne, så der er en vis skæbneironi i, at det efter sin første tyske opførelse i Mainz i 2018 har måttet lade vente på sig. Den sceniske uopførelse fandt sted den 2. maj 1999 på Tiroler Landestheater i Innsbruck og så prøvede instruktøren Staffan Valdemar Holm i samarbejde med dirigenten Thomas Dausgaard at holde rede på de mange tilgængelige partiturdokumenter i Det Kongelige Teaters opsætning på Christiansborg Ridebane i 2002.

Antikrist iscenesættes i

Berlin af operadebutanten Ersan Mondtag, der som et lysende talent i branchen har iscenesat en række forestillinger på bl.a. Thalia Theater i Hamburg, på Berliner Ensemble og Maxim Gorki Theater i hjembyen, på Theater Bern og ved Münchner Kammerspielen. Det kan være et valg, der sidder lige i øjet, når man betænker at Rued Langgaards værk er en ifølge flere blændende hybrid mellem opera, oratorium og scenisk symfoni eller som formanden for Langgaard Fonden, Asbjørn Rønn-Simonsen, formulerer det i nedenstående invitation til at overvære premieren på Deutsche Oper søndag den 30. januar 2022:

"Kampen mellem gud og antikrist - det gode mod det onde beskrevet i moderne symbolske figurer virker levende og nutidig, og vigtigst af alt: vi hører Langgaards ovenud smukke senromantiske musik."

Om rejsen

Rejsen arrangeres i samarbejde med Schönberg Musik & Rejser med bus til Berlin med afgang fredag den 28. januar og hjemrejse mandag den 31. januar. På færgen begge veje er Scand-

Fra opførelsen af Antikrist i Mainz 2018